וילך

א. עס איז ידוע די תורה פון בעש"ט[1] אויפן פסוק[2] „ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", אז דער פירוש פון „הסתר אסתיר" — צוויי מאל הסתר — איז, אז דער הסתר גופא איז פארבארגן. ד. ה. אז דער פארשטעל איז אזוי גרויס, אז מען פילט גארניט אז דאס איז א הסתר ביז אז עס קאן קומען ח"ו צו — „שמים[3] חשך לאור".

וע"פ המבואר בלקו"ת[4] וועגן די ענינים וואס שייען אין דער „תוכחה", אז „לפי האמת אינם רק ברכות", און דאס וואס זיי ווערן געזאגט אין אזא לשון וואס בחיצוניות קוקט עס אויס היפך הברכה, איז עס דערפאר וויייל די ברכות קומען פון א גאר הויכן ארט, „מבחי' סתום" — איז עפ"ז פארשטאנדיק בנוגע לענינינו — ביי „ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" — אז „לפי האמת" איז עס א ברכה נעלית.

ויתרה מזה: פון דעם גופא וואס בחיצוניות קוקט זי אויס ווי היפך הברכה בתכלית

[וואורום בעת מען ווייס אז ס'איז א „הסתר", איז נאך צו האפן אז מ'וועט זוכן עצות ווי צו פטור ווערן פון אים. בשעת ס'איז אבער „הסתר אסתיר", ביז אז מען נעמט אן דעם חשך פאר אור — איז מען דאך צופרידן מיטן מצב אין וועלכן מען געפינט זיך, וואס דאס איז דאך היפך הברכה בתכלית].

איז מובן, אז די ברכה איז א גרויסע ביותר, וואס דערפאר קומט זי באופן סתום ביותר.

ב. וועט מען עס פארשטיין בהקדים דעם מאמר פון אלטן רבי'ן[5] אויפן פסוק[6] „אני ישנה ולבי ער", אז אין בחי' ממכ"ע וואס ווערט אנגערופן „אני", איז שייך בחי' „שינה". משא"כ בחי' סוכ"ע — „ולבי", איז אלע מאל „ער".

און ער איז דארט מבאר, אז בשעת א איד איז „מדבק מחשבתו בתאות עה"ז . . ומבקש לקבל חיות מזה, ושובק[7] החיות של ואתה מחי' את כולם דאיהו ממכ"ע", ווערט ער נפרד מבחי' ממכ"ע; משא"כ פון בחינת סוכ"ע „אי אפשר להפרד בשום אופן", ווייל די „רעותא דלבא" וואס קומט פון בחי' סוכ"ע („ולבי"), „ישנו בכל אדם". און „אף שנראה לו שאין לו ואינו מרגיש בזה, זהו בודאי שקר, כי אע"ג[8] דאיהו לא חזי מזלי' חזי".

ולכאורה איז ניט פארשטאנדיק:

אויך בחינת ממכ"ע, וויבאלד אז „ואתה מחי' את כולם", איז ער דאך

---

1) הובא בתולדות יעקב יוסף ר"פ בראשית.
2) פרשתנו לא, יח.
3) לשון הכתוב (ישעי' ה, כ), וראה רמב"ם הל' דעות רפ"ב. ח"פ (להרמב"ם) פ"ג.
4) בחוקותי מח, סע"א ואילך.
5) נדפס בבונה ירושלים (סי' קכ) ובחוברת בפ"ע (ברוקלין תשכ"ד) — עם הוספות מכת"י ישן „שכפי הנראה נכתב עוד בחיי כ"ק רבנו הזקן". מאמרי אדה"ז — כתובים (ח"ב) ע' קנו.
6) שה"ש ה, ב.
7) בכת"י הנ"ל: ושוכח.
8) מגילה ג, א.

מחי׳ אויך אט־דעם וואס „שובק החיות של ואתה מחי׳ את כולם״ [9] — און פונדעסטוועגן זאגט מען, אז וויבאלד דער מענטש איז „רץ אחר פרנסתו״ [10] און „שובק החיות של ואתה מחי׳ את כולם״, איז ער (מצד זיין הרגש) „נפרד מבחי׳ ממכ״ע״.

פארוואס־זשע זאגט מען בנוגע סוכ״ע — אז אויב אפילו „נראה לו שאין לו כו׳ ״ — „אי אפשר להפרד בשו״א״?

דארף מען זאגן, אז דאס וואס בנוגע רעותא דלבא זאגט דער אלטער רבי „ישנו בכל אדם״, מיינט עס ניט נאר מצד „מזלי׳ ״, נאר אויך מצד „איהו״ (מצד זיין הרגש), ולכאורה, וויבאלד אז „איהו לא חזי״, איז ער דאך מצד „איהו״ טאקע נפרד?

ג. איז דער ביאור אין דעם:

בחי׳ ממכ״ע, וויבאלד אז ער איז „ממלא ומחי׳ את כל העולמות כו׳ ״, איז ענינו [11] אז די עולמות זיינען משיג די השפעה. און דערפאר, ווען איינער איז („שובק״ —) ניט משיג אז זיין חיות איז פון אלקות, הייסט עס, אז דער אור אלקי געפינט זיך ביי אים באופן של העלם וסובב. ובמילא קומט אויס, אז דער וואס איז שובק דעם חיות אלקי — איז ער נפרד פון ממכ״ע [12].

משא״כ סוכ״ע „שהוא למעלה מכל העולמות״, און דאס וואס ער געפינט זיך אין עולמות איז עס (ניט ווייל זיי האבן אַ שייכות צו אים, נאר) מצד אים (היות וואס ער איז בלי גבול, איז ער פאראַן אומעטום); און עד״ז רעותא דלבא וואס נעמט זיך פון בחי׳ סובב שבנפש

— איז ניט שייך אז דער העדר ההשגה זאל פועל׳ן אַ שינוי אין בחי׳ סובב און אין רעו״ד. און זיי זיינען פאראַן — אין זייער גילוי — אויך דארט וואו מען איז זיי ניט מרגיש [13].

און דערפאר זאגט ער אין מאמר „אף שנראה לו שאין לו ואינו מרגיש בזה זהו בודאי שקר״ (אז דאס — וואס „נראה לו שאין לו ואינו מרגיש״, איז בודאי שקר) — ווייל די רעותא דלבא ביי יעדער אידן, וואס יעדער איד איז „מזלי׳ חזי״, געפינט זיך אויך אין זיינע כחות הגלויים — אין דעם ארט וואס „נראה לו כו׳ ואינו מרגיש״.

ד. עס פאדערט זיך נאך אבער ביאור:

וויבאלד אז דאס וואס די רעו״ד געפינט זיך אויך אין דעם ארט וואו „נראה לו שאין לו ואינו מרגיש בזה״, איז עס דאך — מצד דער בחינה פון מזלי׳ וסובב, וואס לגבי איר, קען ניט משנה זיין דאס וואס דעם מענטשן זעט אויס אז ער האט ניט די רעו״ד און איז זי ניט מרגיש; אבער מצד „נראה לו״ — דאס וואס ער זעט און וואס ער איז מרגיש, איז דאך — „נראה לו שאין לו ואינו מרגיש״.

---

9) ראה בארוכה המשך באתי לגני תש״י פי״ג וי״ד.

10) לשון הש״ס (שבת לב, ב) — הובא במאמר אדה״ז שם.

11) ראה תניא פמ״ח (סז, סע״ב): ההשפעה שהיא בבחי׳ גילוי כו׳.

12) אלא שבישראל, מכיון שהחיות שלהם (ועד״ז בנוגע להשפעת פרנסה וכו׳) הוא — אלקות בגילוי (ראה קונט׳ ומעין סוף מאמר ו׳ ואילך), ע״כ אינו שייך שיהיו נפרדים לגמרי, ולכן — גם כנוגע לבחי׳ ממלא, בחי׳ „אני״, נאמר „אני ישנה״ (רק בחי׳ שינה, אבל לא סילוק ח״ו).

13) ראה עד״ז ד״ה הקבצו (בהמשך תרס״ו), ובכ״מ.

היינט פאַרוואָס זאָגט מען, אַז דאָס וואָס „נראה לו שאין לו ואינו מרגיש בזה זהו בודאי שקר"?

איז דער ביאור אין דעם — ע"ד המבואר[14] אַז צמצום האָט אַ מעלה אפ"ן אור וואָס דערפאַר קען ער עם מצמצם זיין: אַז דאָס גופא וואָס „נראה לו שאין כו'", נעמט זיך דאָס פון אַ בחינה וואָס איז נאָך העכער פון דער בחינה „שישנו בכל אדם". קומט אויס אַז דער „נראה לו שאין לו כו'" איז אין דעם זעט זיך גילוי פון אַ בחינה וואָס איז נאָך העכער פון סובב, ניט איינמאָל הסתר וסתים נאָר צווויי מאָל,

און דעריבער, בשעת אָט־דעם „נראה לו כו'" נעמט דער מענטש אַן פאַר אַ דבר המעלים, לייקנט ער דער־מיט אויך אין דער סיבה ותוקף פון דעם „נראה לו כו'" גופא — ער נעמט אַן, היפך ווי דאָס איז מצד ענינו גופא. און דערפאַר זאָגט דער אַלטער רבי, אַז דאָס גופא וואָס „נראה לו שאין לו כו'" — זהו בודאי שקר.

ה. און דאָס איז אויך דער ביאור אין דעם גודל הברכה פון „ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא": אויך דער „הסתיר אסתיר", קומט פון „אנכי". און ווי באָלד אַזוי, איז דאָך ניט בלויז וואָס ער איז ניט מעלים אויף אלקות, נאָר אדרבה — בשעת מען איז זיך מתבונן אין דעם ענין ווי ער איז לאמיתתו, ווערט גאָר דורך אים נתגלה אַ סך אַ העכערער ענין ווי דורכן קו הגילוי.

ו. און דאָס איז אויך די שייכות פון דעם פסוק (וענין) „ואנכי הסתר אסתיר פני גו'" (פון פ' וילך) צו עשרת ימי תשובה — וואָס פרשת וילך לייענט מען אַלע מאָל בסמיכות צו ר"ה (וועלכער איז אויך[15]) — דער ערשטער טאָג פון „עשרת ימי תשובה":

אָט־דער ענין — אַז דער „הסתר אסתיר" איז ניט מנגד אויף קדושה, און אדרבה, דוקא אין דעם זעט מען, דורך דעם נעמט מען „אנכי" — דאָס ווערט נתגלה דוקא דורך עבודת התשובה[16], וואָס תשובה פועל'ט[17] אַז אויך די זדונות ווערן נהפך לזכיות.

(משיחת ש"פ וילך (שבת תשובה) — ו' תשרי — תשכ"ה*)

---

14) ראה דרמ"צ קכח, ב. תו"ש ע' 148.

15) נוסף על ענינו בפני עצמו (ראה לקו"ש ח"ד ע' 1144 ואילך באריכות).

16) ראה עד"ז לקו"ש ח"ז ע' 22 ואילך.

17) יומא פו, ב.

*) ביום זה, נסתלקה הרבנית הצדקנית מרת חנה (אמו של — יבלח"ט — כ"ק אדמו"ר שליט"א) בעת עלות המנחה. המו"ל.